

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра філософії та релігієзнавства

«КИЇВСЬКІ ФІЛОСОФСЬКІ СТУДІЇ-2025»

Матеріали VIII Всеукраїнської наукової конференції
16 травня 2025 року

Тези доповідей

м. Київ 2025

УДК 101.1(08)

Ф 56

**Рекомендовано до оприлюднення на засіданні Вченої ради
Факультету суспільно-гуманітарних наук
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 12 від 22.05.2025)**

Редакційна колегія:

Александрова О.С. – доктор філософських наук, професор

Горбань О.В. – доктор філософських наук, професор

Вінтонів-Бахарєва С.З. – кандидат філософських наук

Купрій Т.Г. – кандидат історичних наук, доцент

Ломачинська І.М. – доктор філософських наук, професор

Мартич Р.В. – кандидат філософських наук, доцент

Тарасюк Л.С. – доктор філософських наук, доцент

Хрипко С.А. - кандидат філософських наук, доцент.

Ф 56 Київські філософські студії-2025: Матеріали VIII Всеукраїнської наукової конференції (м. Київ, 16 травня 2025 р.): Тези доповідей.
– Київ: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2025. – 368 с.

Збірка містить тези доповідей і виступів учасників VIII Всеукраїнської наукової конференції «Київські філософські студії», яка відбулася в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка 16 травня 2025 року. У поданих матеріалах висвітлено широке коло актуальних проблем сучасної гуманітарної безпеки в умовах війни, зокрема таких галузей філософського знання як філософія міста, історія філософії, соціальна та політична філософія, філософія культури, етика, естетика, релігієзнавство, філософія освіти тощо.

Збірку адресовано науковцям, викладачам вищої школи, аспірантам, докторантам, студентам, усім, хто цікавиться розвитком філософської думки. Відповідальність за грамотність, науковий і літературний зміст, достовірність фактів і посилань несуть автори тез.

<i>Оксана Білозір.</i> ПОЛІТИЧНА УТОПІЯ ЧИ ПРАКТИЧНИЙ ДОРОГОВКАЗ? ВПЛИВ ІДЕЙ ПЛАТОНА НА СУЧАСНІ ДЕРЖАВИ	59
<i>Поліна Франчук.</i> СУСПІЛЬСТВО СПЕКТАКЛЮ: ВІД РЕЛІГІЙНИХ ІЛЮЗІЙ ДО ЦИФРОВОЇ ВИСТАВИ	62
<i>Богдан Жариков.</i> ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНОГО ДЕТЕРМІНІЗМУ В ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКІЙ ДУМЦІ	65
<i>Павло Логунков.</i> КАПІТАЛІЗМ К. МАРКСА: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКА РЕФЛЕКСІЯ СЬОГОДЕННЯ	70
<i>Михайло Корост.</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ТЕОРІЇ ПРИМОРДІАЛІЗМУ В ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ	75
<i>Семен Паєрель.</i> ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ САМОПІЗНАННЯ У ДІАЛОГАХ ПЛАТОНА	80
<i>Алексєєва А.Ю.</i> КОНЦЕПТ «НАДЛЮДИНИ» ФРІДРІХА НІЦШЕ У СУЧАСНОМУ СВІТІ	81
<i>Дар'я Форсова.</i> ЯК ПОБОРОТИ СТРЕС ЗА ДОПОМОГОЮ ДАВНЬОГРЕЦЬКОЇ ФІЛОСОФІЇ	84

Секція III.

Аналітика соціальних і політичних процесів

<i>Юрій Борейко.</i> СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ВЗАЄМОДІЯ ВЛАДИ, БІЗНЕСУ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ	87
<i>Ольга Гольд, Максим Васалатій.</i> МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛЬНІ АСПЕКТИ СОЦІУМУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	90
<i>ТETIANA KOSTIUK.</i> STRENGTHENING THE POLITICAL INFLUENCE OF THE REGIONS: THE BLACK SEA POTENTIAL	92
<i>Тетяна Куррій, Ульяна Щирань.</i> СВОБОДА ВИБОРУ БЕЗПЕКИ У ФІЛОСОФСЬКІЙ РЕФЛЕКСІЇ	94
<i>Іван Ощипок, Аліна Дяченко.</i> СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА ПІСЛЯ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ	97
<i>Борис Стадник.</i> СУСПІЛЬСТВО В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ НАПРУЖЕНОСТІ	100
<i>Дарина Дешева.</i> ФЕНОМЕН ПОСТПРАВДИ В КОНТЕКСТІ ФІЛОСОФСЬКОГО ВЧЕННЯ ПРО ІСТИНУ	104
<i>Артем Говоруха.</i> ДЕРЖАВА ЯК МОРАЛЬНА СПІЛЬНОТА В ЕПОХУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: АКСІОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ	107
<i>Данійл Палій.</i> ПОЛІТИЧНИЙ ЕРОС І МАГІЯ ВЛАДИ ДЖОРДАНО БРУНО	111
<i>Олександр Гашицький.</i> ФЕНОМЕН ДЕРЖАВИ В ТВОРЧОСТІ ДЖ.ЛОККА В КОНТЕКСТІ РОБОТИ «ДВА ТРАКТАТИ ПРО ПРАВЛІННЯ»	116
<i>Тимофій Скарженюк.</i> СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОБЛЕМИ «ВІЧНОГО МИРУ» КАНТА	118
<i>Вікторія Рогуль.</i> ДЕРЖАВОТВОРЧА СПРЯМОВАНІСТЬ СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ	121

необхідної поведінки людини, покликана разом із правами і свободами забезпечувати баланс, стійкість та динамізм правового регулювання. До основних обов'язків належать дотримання Конституції та законів, повага прав та свобод інших осіб та ін. Вчення про обов'язки поряд з думками, відчуттями, цілями пов'язано і зі свободою. За Г. Гегелем: «В обов'язки індивід звільняє себе до субстанційної (те, що існує самостійно, саме собою) свободі. Обов'язок є обмеження не свободи, а лише її абстракції, тобто несвободи: вона є досягненням, сутністю набуття ствердної свободи [2, 212].

Свобода – впевненість у собі і у своїх думках щодо важливого вибору. Насправді, нічого у цьому світі не можна назвати легким вибором, але відмова від будь-чого може привести до складніших наслідків. У кожного з нас свої цінності, цілі, критерії оцінювання. Так чи інакше будуть труднощі, але ви завжди можете обрати «своє важко». Рух, дії – те, що насправді приведе до результату. Банальна річ – помилки, це нормально і це потрібно. Без них не буде досвіду. Нічого у цьому світі не постійне. Особистий вибір, це ваше право і відповідальність у непостійності.

ДЖЕРЕЛА:

1. Арістотель. Нікомахова етика / Αριστοτελους. Ηθικα Νικομαχεια. Пер. В. Ставнюка. К.: Аквілон-Плюс, 2002. 480 с.
2. Гегель Г. Основи філософії права. Київ: Юніверс, 2000. 336 с.
3. Платон. Держава / Пер. з давньогр. Д. Коваль. К.: Основи, 2000. 355 с.
4. Савицька І.М. Свобода як звільнена свідомість: історико-філософський дискурс. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія : Теорія культури і філософія науки. 2013. № 1057, вип. 49(1). С. 67–71.
5. Rakhimjanova D. S. Conversion of the Phenomenon of Freedom in the Ancient Philosophy. International Journal of the Arts, Humanities and Social. 2021. № 6. С. 17–21.

СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА ПІСЛЯ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ

Іван Ощипок, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології та соціології Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Аліна Дяченко, студентка спеціальності «Політологія» Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Повномасштабна війна, розв'язана росією проти України, докорінно змінила динаміку суспільно-політичного життя в країні. Війна не лише спричинила глибокі людські втрати, а й поставила нові виклики перед державними інституціями. У центрі уваги опинилися питання, пов'язані з масштабними міграційними процесами, поверненням ветеранів з фронту до цивільного життя, а також зниженням довіри до органів влади. Ці обставини зумовлюють потребу в оновленні державної політики через стратегічне переосмислення її гуманітарного та соціального компоненту.

Після початку широкомасштабного вторгнення чисельність внутрішньо переміщених осіб в Україні стрімко зросла – від 1,5 мільйона до 4,8 мільйона осіб. Основним джерелом переміщення залишаються регіони півдня та сходу, а основним приймаючим середовищем стали центральні й західні області [5, с. 9]. У контексті затяжного переселення дедалі більше людей починають сприймати нове місце проживання як постійне, що формує нову соціальну конфігурацію українського суспільства [6].

Інтеграція ВПО у нові громади має включати чотири головні вектори:

- задоволення життєвих потреб (житло, охорона здоров'я, освіта);
- активізацію політичної участі та доступ до місцевого

самоврядування;

- стимулювання економічної активності (працевлаштування, підтримка бізнесу);

- створення умов для соціальної консолідації між переселенцями та місцевими мешканцями [6].

Загальний рівень соціального самопочуття переселенців – це інтегральний показник, що дозволяє оцінити рівень адаптації. Він залежить від синергії таких компонентів, як фінансове забезпечення, емоційна стабільність, доступ до базових послуг та політичної участі [10, с. 19–21].

Адаптація військовослужбовців після завершення активної служби вимагає спеціального підходу, адже ветерани зіштовхуються з глибокими особистими та соціальними проблемами – від психологічних травм до ускладнень із пошуком роботи. Поточна система державної підтримки часто є фрагментарною, що посилює соціальну напругу [4].

Однією з прогресивних ініціатив у цій сфері є запуск програми «Інститут помічника ветерана». Вона передбачає персоналізовану допомогу кожному військовому через закріплення за ним представника, що вже пройшов адаптаційний шлях. Такий підхід дозволяє швидко реагувати на потреби ветеранів, сприяє їх соціальній включеності, зміцнює громади та запобігає соціальній ізоляції [3].

На конференції в Луганно у 2022 році було презентовано всеосяжну стратегію відновлення України, що передбачає залучення понад 750 мільярдів доларів інвестицій. Відновлення розглядається не як

реконструкція минулого, а як створення нової, інклюзивної та інноваційної моделі держави.

Серед основних інструментів фінансування: міжнародна допомога, участь приватного сектора, кредитні програми міжнародних інституцій та репарації – конфіскація заморожених російських активів. Активна участь громадянського суспільства, місцевої влади та наукової спільноти у цьому процесі – обов’язкова умова прозорості й ефективності [7].

У 2022–2023 роках спостерігалось підвищення рівня оптимізму серед населення, що пов’язувалося з мобілізаційною єдністю. Однак уже в 2024 році настрої почали змінюватися: лише третина громадян вважає, що ситуація в країні розвивається у правильному напрямку [9]. Високий рівень довіри утримують Збройні сили України, волонтери та Служба безпеки [8].

Водночас, інститути судової влади та прокуратури перебувають у стані глибокої довіри-кризи: довіряють судам лише 12% опитаних, а прокуратурі – 9% [9]. Головна причина – відсутність реальних змін у боротьбі з корупцією та покаранні винних. Більше половини громадян вважають, що притягнення до відповідальності можливе лише за межами чинної системи правосуддя [2].

Формування дієвих стратегій інтеграції ВПО та ветеранів, ефективно впровадження програми післявоєнного відновлення та підвищення довіри до державних інституцій – це три взаємопов’язані елементи. Їх успішна реалізація створить передумови для побудови інклюзивного, згуртованого й життєстійкого українського суспільства. Такий процес неможливий без участі громадянського суспільства, реформаторської ініціативи з боку держави та підтримки міжнародних партнерів.

Україна отримала унікальний шанс не лише відновити зруйноване, а й здійснити глибоку модернізацію, сформувавши політичну культуру відповідальності, правопорядку й довіри.

ДЖЕРЕЛА

1. Грушецький А. Сприйняття боротьби з корупцією в Україні : результати телефонного опитування, проведеного 29 вересня-9 жовтня 2023 року. Київський міжнародний інститут соціології. 25.10.2023. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1306&page=1&t=6>

2. Грушецький А. Як потрібно карати корупціонерів: за законами, навіть якщо повільно, чи якомога швидше, навіть якщо з порушенням законів. Київський міжнародний інститут соціології. 20.12.2023. URL: <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1337&page=1>

3. Каплан Ю., Двігун А. Адаптація ветеранів війни до мирного життя : помічник ветерана. НІСД. 06.11.2023. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/adaptatsiya-veteraniv-viyny-do-myrnoho-zhyttya-pomichnyk-veterana>

4. Клименко О., Чепурко Г. Проблеми соціальної адаптації ветеранів в Україні. Інститут соціології НАН України. URL: https://isnasu.org.ua/popsci/010_Klymenko_Chepurko_-_Problemy_veteraniv.php#
5. Куропась І., Ропало Л., Ткачук А. Порадник з інтеграції внутрішньо переміщених осіб у місцеві громади «Разом вдома : сильна громада, ефективна адаптація ВПО». Київ, 2023. 43 с.
6. Новікова О. Ф., Амоша О. І., Антонюк В. П. та ін. Внутрішньо переміщені особи : від подолання перешкод до стратегії успіху : монографія. К. : НАН України, Ін-т економіки пром-сті, 2016. 448 с.
7. Охріменко О., Попов Р. Пovoєнна відбудова України : потенціал та стратегія перетворень. Економіка та суспільство. 2022. № 45. С. 1-10
8. Оцінка громадянами ситуації в країні, довіра до соціальних інститутів, політиків, посадовців та громадських діячів, ставлення до окремих ініціатив органів влади (липень 2023 р.). Центр Разумкова. 2023. URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-gromadianamysytuatsii-v-kraini-dovira-do-sotsialnykh-instytutivpolitykiv-posadovtsiv-ta-gromadskykh-diiachivstavlennia-do-okremykh-initsiatyv-organi-vlady-lypen2023r>
9. Оцінка ситуації в країні та діяльності влади, довіра до соціальних інститутів, політиків, посадовців та громадських діячів, віра в перемогу (вересень 2024 р.). Разумков Центр. 15.10.2024. URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-sytuatsii-v-kraini-ta-diiialnosti-vlady-dovira-do-sotsialnykh-instytutiv-politykiv-posadovtsiv-ta-gromadskykh-diiachiv-vira-v-peremogu-veresen-2024r>
10. Федоренко О. Теоретична модель соціальної інтеграції внутрішньо переміщених осіб у громаді. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціальна робота. 2018. Вип. 1. С. 17-22.

СУСПІЛЬСТВО В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ НАПРУЖЕНОСТІ

Борис Стадник, аспірант Національного університету біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна

Постановка проблеми. Розвиток будь якого суспільства тісно пов'язано з гармонізацією соціальних систем та соціальних відносин. Цей процес досліджується у різних вимірах соціального буття. Нині вивчення складних систем є основною темою досліджень численних наукових спільнот. Серед них: Інститут Санта-Фе (Santa Fe Institute, штат Нью-Мексико, США, заснований у 1984 році); Інститут складних систем Нової